

27 oktober 1914

Berlijn, 26 oktober. Mededeling van hedenochtend van de grote generale staf uit het grote hoofdkwartier:

Westelijk van het IJzerkanaal, tussen Nieuwpoort en Diksmuide, welke plaatsen nog door de vijand bezet zijn, hebben onze troepen de zich daar nog hardnekkig verdedigende vijand aangevallen. Het Engelse eskader, dat aan de strijd deelnam, is door zwaar artillerievuur tot de terugkeer gedwongen. Drie schepen zijn getroffen. Het gehele eskader is daarom in de namiddag van 25 dezer buiten het zicht gebleven.

Bij Ieper is het gevecht totnogtoe onbeslist gebleven. Zuidwestelijk van Ieper en westelijk en zuidwestelijk van Rijsel hebben onze troepen bij de aanval voordelen behaald. Bij een verbitterde strijd uit de huizen hebben de Engelsen grote verliezen geleden en meer dan 500 gevangenen in onze handen gelaten. Ten noorden van Arras is een hevige aanval der Fransen op ons vuur afgestuit. De vijand heeft zware verliezen geleden.

Parijs, 26 oktober. Officiële kennisgeving van vanmiddag 3 uur:

Gisteren hebben wij onze stellingen op het front van Nieuwpoort tot Diksmuide gehandhaafd. De Duitse troepen, die tussen deze twee plaatsen de IJzer zijn overgetrokken, hebben geen vorderingen kunnen maken in de streek tussen Ieper en Roeselare.

Terneuzen, 26 oktober. Nog steeds gaan de Duitsers voort grote troepenmassa's in westelijke en zuidwestelijke richting te verplaatsen. Nadat zaterdagmorgen de bondgenoten tot dicht bij Tielt, op 33 km van Gent, waren genaderd, zijn ze daarna weer teruggedreven door verse Duitse troepen.

Militaire beschouwingen.

Van militaire zijde schrijft men ons:

Totnogtoe is er in de frontlijn niet veel beweging gekomen, al wordt vooral op het noordelijkste deel, tussen de Noordzee en la Bassée, met grote verbittering gestreden. Reeds de berichten van 21 oktober vermeldden dat er op die vleugel een geweldige slag aan de gang was, welke slag de volgende dagen werd voortgezet. Deze grote krachtsontwikkeling bij de Duitsers strekte zich ook verder naar het zuiden uit. Hoewel tevens van het overige front berichten van krachtige aanvallen inkwamen, kregen we toch de indruk, dat de grootste inspanning gericht was tegen de noordelijke vleugel, van Noyon tot aan de Noordzee, terwijl op dat gedeelte weer de hevigste gevechten zich afspelen bij Diksmuide, Ieper en ten westen van Rijsel.

Het laat zich dan ook wel aanzien, dat de Duitse legerleiding op deze vleugel een beslissing zoekt. Dat daartoe ook op de overige delen van het front krachtig wordt aangevallen is nodig om te voorkomen, dat troepenafdelingen naar het meer bedreigde gedeelte worden verplaatst.

In de eerste officiële berichten over de gevechten op deze vleugel lazen we dat ze plaats hadden op de fronten van Nieuwpoort tot Diksmuide, van Ieper tot Menen en van Waasten tot la Bassée. We trokken hieruit het besluit dat Menen nog niet door de geallieerden bezet was en vernamen ook niet dat het in Duitse handen was gevallen. Toch komt ons dit zeer merkwaardig voor, want als men deze fronten nagaat, dan ligt Menen op de punt van een uitspringende hoek, een positie die met het oog op een concentrisch geschutvuur verre van benijdenswaardig lijkt.

We vernamen echter niet van gevechten bij Menen, wel echter bij Diksmuide, Waasten en Armentières. Vooral bij Waasten en Armentières zou een doorbreking voor de Duitsers grote gevolgen kunnen hebben, daar dan de rest van de noordelijke vleugel kon worden "opgerold" - zoals de technische term luidt - en voor zover de rest weer naar het zuiden kon front maken het tenslotte tegen de zee zou worden gedrukt.

Zo ver zijn de Duitsers echter nog niet en de aanvallen aldaar zijn afgeslagen; alleen bij Diksmuide zijn ze vooruit gekomen en hebben Duitse troepenafdelingen het kanaal overschreden. Daartegenover staat echter dat de geallieerden bij Nieuwpoort vorderingen hebben gemaakt, vorderingen, die ze zeer zeker voor een groot deel zullen te danken hebben aan het Engelse scheepsgeschut, dat de Duitse noordelijke vleugel in flank en rug bestookt.

Het is niet onmogelijk dat de geallieerden nu toch nog op deze wijze een omvatting trachten door te zetten. Aan de vorderingen der tegenpartij bij Diksmuide moet dan echter paal en perk worden gesteld. De geallieerde troepen bij Nieuwpoort zouden anders van hun verbindingen worden afgesneden en zouden tenslotte met de rug naar de Noordzee moeten strijden, terwijl dan bij een nederlaag van geen ontkomen sprake kon zijn.

Van Duinkerken verder Frankrijk in.

Een onzer correspondenten schrijft ons:

Zo was het dus gelukt op Franse bodem te komen en toestemming tot verdere doorreis te verkrijgen. Ik had kunnen vaststellen, waar zich de uiterste posten der Duitsers in het noordwesten van België bevonden, terwijl mij tevens bekend was waar ze zich in het zuidelijk gedeelte in de nabijheid van de zee ophielden. Ieper, zo

wist ik, was in hun handen en patrouilles waren ten zuidwesten van Veurne, bij de dorpen Esquelbecq en Zegerscappel gezien, doch daarvan weer verjaagd. De streek tussen Ieper en de zee was dus nog in het bezit de Belgisch-Franse troepen, doch alles duidde erop, dat de Duitsers ook naar deze streek sterke troepenafdelingen zouden zenden, die de Franse linkerflank wellicht zouden trachten te omvatten. Bovendien was het in het belang der Duitsers dit "gat", zoals wij de afstand Ieper naar zee noemden, zo spoedig mogelijk dicht te maken, daar zij dan de rest van het terugtrekkend Belgisch leger, dat pogingen zou doen om zich met de Fransen te verenigen, de weg zou kunnen versperren en misschien zouden kunnen krijgsgevangen maken. Dat de Duitsers hierin niet slaagden en juist een dag te laat kwamen, zal ik in de verdere loop van mijn reisverhaal de gelegenheid hebben u mede te delen.

De oorlogscorrespondent in Noord-Frankrijk van de Times seint dat de stand van zaken op de uiterste linkervleugel der bondgenoten zo gunstig is, dat de ontruiming van Oostende door de Duitsers aanstaande mag worden geacht.

Nadat Oostende door Engelse oorlogsschepen twee dagen was gebombardeerd, heeft de Duitse militaire commandant, admiraal von Schröder, de volgende proclamatie in de stad en de omgeving doen aanplakken:

"Het beschieten van Engelse hotels en Engelse onderdanen op de Belgische kust legt mij de plicht op, tot bescherming van de hier verblijvende Britse onderdanen, de nodige veiligheidsmaatregelen te nemen. Ik beveel dus, dat alle Engelse onderdanen in Oostende en in de aangrenzende kustplaatsen ten spoedigste deze plaatsen verlaten. Zij moeten zich per plaats verzamelen en zullen onder zeker geleide naar de Nederlandse grens overgebracht worden. Ik

kan generlei verantwoording op mij nemen voor de ellende, welke de nutteloze Engelse beschieting op die wijze over de tot nu toe onder Duitse bescherming staande vrouwen en kinderen brengt.

De afdelingscommandanten moeten ervoor zorg dragen, dat de uitwijkende personen met alle zorg uit het bereik der Engelse schepen verwijderd worden.”

Men schrijft ons uit Oostende op zondagavond:

Zonder oponthoud hoort men hier het kanongedonder. De Duitsers beweren dat zij reeds eergisteren Nieuwpoort binnen zijn getrokken, maar aan die berichten hecht men hier weinig geloof. Sedert de Duitsers hier zijn brandt het licht weer in de straten, rijdt de elektrische tram weer, is het leven weer geregeld. Eigenaardig is het, dat in de haven nog een schip van de Oostende-Doverlijn ligt.

Eergisteren heeft een Engels oorlogsschip Oostende gebombardeerd. Dit veroorzaakte even een paniek, de Duitsers renden van de zeedijk naar beneden en de burgers vluchtten in de kelders. De beschieting heeft echter maar enkele minuten geduurd en slechts enige gaten geslagen in drie hotels aan de boulevard. Vooral het hotel Majestic is beschadigd. Twee officieren, een officier van gezondheid en een marineluitenant zijn er volgens de berichten bij gedood. Het is nu verboden op de zeedijk te komen, ofschoon het bombardement niet is hervat.

Evenals Brugge is ook hier de stad geheel vol militairen. Behalve marinetroepen, ook troepen van het derde legerkorps. Men ziet ook vele lichtgewonden, vooral met hoofdverbanden, door de straten lopen. De stemming der soldaten is opmerkelijk om hun algehele vertrouwen in de leiding en de zekerheid te zullen overwinnen.

Hoe de zaken staan, hoort men hier natuurlijk niet. Het is zeker, dat er uiterst bloedig gevochten is; vooral te Kortemark, aan deze zijde van de IJzer, waar de Duitsers in de moerassen vele verliezen geleden hebben. Te Oostende, evenals te Brugge, komen de laatste dagen voortdurend treinen en voertuigen vol gewonden aan.

Maandag hoorde ik op een wandeling van Oostende naar Brugge (23 km) zwaar kanonvuur uit het noordwesten. Waarschijnlijk waren het schoten van Duitse kustbatterijen te Blankenberge of Heist op Engelse schepen. Uit het zuidwesten, uit de richting Nieuwpoort en Diksmuide, was het, in tegenstelling tot de vorige dag, rustig.

Op het belfort te Brugge zag men heden matrozen seinen geven.

Het gerucht dat de pier te Zeebrugge vernield is kan ik beslist tegenspreken.

Het is misschien merkwaardig, het is in ieder geval tekenend voor het vrije verkeer in dit deel van België, dat ik van Nederland naar Oostende heen en terug ben gegaan zonder een enkele keer een paspoort getoond te hebben of met de Kommandantur in aanraking te zijn geweest zijn.

Te Brugge, welke stad niets heeft geleden, zijn volgens de Tijd een tweetal proclamaties door de Duitse overheid aangeplakt. De eerste deelt mee, dat de klok van de Halletoren een uur voor gezet is, dus op Duitse tijd gebracht, dat automobielen en rijwielen als vervoermiddel verboden zijn en men zich na 8 uur, Belgische tijd, niet meer op straat begeven mag. De andere is een kennisgeving, dat de stad door Duitse troepen bezet is en eindigt met de gebruikelijke waarschuwing: "Indien nu of in de toekomst in uw stad Duitse troepen aangevallen worden, wordt de bezetting er uit

getrokken en de stad zal zonder genade in brand geschoten worden. Ik waarschuw u!

De opperbevelhebber von Beseler,

generaal der infanterie.

Parijs, 26 oktober. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In België is Nieuwpoort hevig gebombardeerd en de Duitsers gaan voort met hun krachtsontwikkeling langs het front Nieuwpoort-Diksmuide, doch volgens de laatste berichten schijnen zij daarmee nergens resultaten te hebben bereikt.

Onze gehele front tussen La Bassée en de Somme heeft eveneens hevige nachtelijke aanvallen te doorstaan gehad, die echter alle werden afgeslagen.

Van het overige front is niets te vermelden.

Berlijn, 27 oktober. Ambtelijke mededeling van hedenmorgen uit het grote hoofdkwartier:

De gevechten aan het IJzerkanaal, bij Ieper en zuidwestelijk van Rijsel worden met dezelfde hardnekkigheid voortgezet. De Duitse troepen hebben ook gisteren vorderingen gemaakt.

Op het overige gedeelte van het gevechtsfront in het Westen hebben zich geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan.

Oostburg, 27 oktober. Sedert hedenmorgen 8 uur wordt door geheel West-Vlaanderen weer in alle hevigheid het kanongebulder uit westelijke richting gehoord.

Londen, 27 oktober. Aan de Times uit Noord-Frankrijk:

Nergens langs de gehele IJzerlinie heeft de vijand met meer kracht en woede aangevallen dan bij Ieper, het centrum van de strijd in Vlaanderen. De Duitsers waren 250.000 man sterk. Gedurende vijf kritieke dagen werden zij door de Engelse strijdmacht in bedwang gehouden. Onze mannen vochten grimmig in de verschansingen, terrein winnend of verliezend naargelang van het getij van de slag. Granaten en granaatkartetsen vielen op hen neer. Granaten van de grote, uit Antwerpen meegevoerde belegeringskanonnen wierpen de aarde in de loopgraven op en begroeven menigmaal onze daar liggende soldaten. Weer en nog eens weer rukten grote troepen vijandelijke infanterie tot binnen 500 el afstand, hielden dan halt en vuurden hun salvo af. Ze hadden geen zin in een bajonetaanval. Weer en nog eens weer sprongen onze mannen uit de loopgraven en stormden met de bajonet op hen in. Ze vluchtten, de geweren onder het lopen over hun schouders afvurend.

Vele honderden werden gevangen genomen en duizenden zijn door de kanonnen, mitrailleurs en geweren weggemaaid. Weer regenden granaten en granaatkartetsen op onze verschansingen. Nieuwe vijandelijke infanterietroepen werden aangevoerd. De toestand werd kritiek. Het scheen, of de verdediging van onze dapperen zou moeten zwichten door de overmacht. Nog handhaafden zij zich, tot het vrijdag werd en de zo nodige versterkingen aankwamen. De positie was gered. De vijand werd 15 mijl teruggeworpen. Dit is in het kort de geschiedenis van vijf dagen strijd in de veldslag bij Ieper. Het einde is er echter nog niet.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's-Gravenhage van heden luidt als volgt:

Hoewel Duitse strijdmachten er in geslaagd zijn over de IJzer tussen Nieuwpoort en Diksmuide te komen, kenmerkte zich de dag van gisteren door een vooruitgang onzerzijds op tal van punten en in het bijzonder in de streek ten noorden en ten oosten van Ieper. Ons gevechtsfront is overal gehandhaafd gebleven op de algemene lijn waarop het gevecht aan de gang is tussen de Noordzee en Arras, Nieuwpoort, Diksmuide, de streek tussen Ieper en Roeselare, tussen Armentières en Rijsel, ten westen van La Bassée en van Lens, ten oosten van Arras, om zich aan te sluiten aan de algemene linie, reeds in verschillende communiqués aangegeven en op welke wij, sedert een veertiental dagen, op elke plaats merkbaar vooruit zijn gegaan.

De dagelijkse verliezen der Duitsers in de noorderstreek blijven zeer aanzienlijk en de troepen der bondgenoten hebben gisteren nog talrijke gevangenen gemaakt en bovendien veldgeschut genomen.

De oorlogstoestand.

De Duitsers zijn nu wel tussen Nieuwpoort en het zuiden met een niet onbetekenende troepenmacht de gekanaliseerde IJzer over getrokken, maar Nieuwpoort en Diksmuide zijn beide nog in de handen der bondgenoten. De afstand tussen Nieuwpoort en Diksmuide bedraagt slechts 15 km. Men kan dus zeggen, lang kan die toestand niet duren. De Duitsers moeten of die stellingen in hun beide steden innemen of zij moeten weer over het kanaal terug. Tot dusverre is geen van beide geschied. Wel zeggen de berichten dat de Duitsers Nieuwpoort hebben aangevallen. Zij staan thans, naar hun eigen bericht, ten westen van het IJzerkanaal, vrijwel ten zuiden van Nieuwpoort en ten noorden van Diksmuide.

Merkwaardig is het bericht, dat het Engels eskader zondagmiddag van voor Nieuwpoort is weggevaren (men herinnert zich het bericht uit Zeeland dat daar het vuur van het scheepsgeschut sedert zondagmiddag niet meer werd waargenomen). Ze zijn door het Duitse geschutsvuur verdreven, zeggen de Duitsers. Inderdaad, waar van Engelse zijde zo hoog opgegeven werd van de steun, die de vleugel der bondgenoten van de Engelse oorlogsbodems ondervond is moeilijk aan te nemen, dat zij vrijwillig met het geven van die steun zijn opgehouden en dit te meer waar we sindsdien niets hebben vernomen over een hervatting van het Engelse vuur uit zee. Wellicht zullen wij er echter spoedig meer van horen.

We wezen op de grillige vorm van het front tussen Nieuwpoort en Diksmuide. Gaan wij een weinig naar het zuiden, dan ontmoeten wij hetzelfde verschijnsel. De Duitsers staan hier, naar het groot hoofdkwartier ons meldt, ten zuidwesten van Brielen, dus ten zuiden van Poperinge ongeveer. Echter begint het front der bondgenoten tussen Ieper en Roeselare, zelfs hebben zij zich daar, volgens de Duitse berichten, aanzienlijk versterkt. Een dergelijke toestand dus als tussen Nieuwpoort en Diksmuide.

Wij gaven zoeven als aannemelijk te kennen, dat de grillige vorm van het front in de hitte van het gevecht is ontstaan, en niet van lange duur zal wezen. Echter kan men zelf te dien opzichte niet volkomen zeker van zijn voorspellingen zijn. Men zie maar eens naar hetgeen in Woëvre tussen Verdun en Toul heeft plaats gehad. Het Duitse front buigt op tamelijke afstand van Verdun om en springt vervolgens met een punt zuidwestelijk vooruit tot St. Mihiel en loopt dan weer naar het noorden, ja, zelfs heel lichtelijk naar het noordoosten.

Wij zegden zoeven dat het front der bondgenoten, ten oosten van de stellingen tussen Ieper en Roeselare door loopt. De lijn van het front staat aangegeven in de officiële Franse mededeling van gisteren 8 uur. Bij de vertaling in ons ochtendblad zal de lezer gelet hebben op de zin, waarin wordt meegedeeld, dat de Duitsers, die tussen Nieuwpoort en Diksmuide de IJzer zijn overgetrokken, geen vorderingen hebben kunnen maken tussen Ieper en Roeselare. Het spreekt immers al te zeer vanzelf dat Duitse troepen, die zich op een bepaalde plaats bevinden, geen vorderingen kunnen maken in een ander gedeelte van het gevechtsterrein, waar ze niet zijn. Deze lezing is dan ook waarschijnlijk aan een scherts van het drukduiveltje toe te schrijven, dat zich een goocheltoer met de gevechtlijn heeft veroorloofd. We laten het gedeelte van de Franse mededeling, waar het in dit verslag op aan komt, nog eens volgen in de vertaling, die ons het waarschijnlijkst voorkomt.

Gedurende de dag van gisteren hebben we ons terrein, ruw gesproken, de linie Nieuwpoort Diksmuide gehandhaafd. (Men neme in aanmerking, dat het IJzerkanaal tussen Nieuwpoort en Diksmuide een boog naar het noordoosten beschrijft.) De Duitse troepen, die tussen deze twee plaatsen de IJzer zijn overgetrokken, hebben geen vorderingen kunnen maken.

Het front loopt verder door de streek tussen Menen en Roeselare en die tussen Armentières en Rijsel, voorts over een punt ten westen van la Bassée en Lens en ten oosten van Arras. Verder loopt het front in zuidelijke richting over de reeds in vorige communiqués aangegeven plaatsen.”

De loop van het front was ons uit de vroegere berichten reeds in hoofdzaak bekend.

De slag bij Nieuwpoort.

Een bijzondere correspondent van Reuter te Dover deelt bijzonderheden mee over de beschieting van de Duitse stellingen tussen Nieuwpoort en Middelkerke door de verenigde Engelse en Franse smaldelen. De bodems waren twaalf uur lang in aanhoudend gevecht. Het vechten begon om 6 uur 's ochtends op de dag van Trafalgar, toen het smaldeel, op ongeveer 4 km uit de kust, de schansen van de Duitsers 5 km landinwaarts onder vuur nam. De matrozen bleven tot 6 uur 's avonds op hun post. Het vuur was snel en aanhoudend. Een Engels schip verschoot alleen 1000 lyddietbommen en granaatkartetsen.

Het vuur van de schepen richtte onder de Duitse schansen en batterijen in de duinen vreselijke verwoestingen aan. De bondgenoten vernielden onder andere een Duitse batterij veldartillerie, verstrooiden een Duitse pontonnierstrein, die bijeen was gebracht om de overgang over de IJzer te forceren, vernietigden een munitiecolonne, doodden de generaal von Tripp en zijn hele staf en dwongen de Duitsers hun stelling voor Nieuwpoort te ontruimen. Sommige kanonnen losten 14 schoten in de minuut. De aangerichte schade was van de schepen af duidelijk te onderkennen.

Een poging van de Duitsers om de schootsverheid te vinden door het oplaten van een vliegtuig dat rokende ballen liet vallen, mislukte. Aan het einde van de dag was de hele kust van Nieuwpoort tot Oostende schoongeveegd en stond alles in vuur en vlam. Later werd gemeld dat de Duitsers 4000 doden en gewonden verloren hadden.

In een beschrijving, die een correspondent van de Times van het vechten te land geeft, vermeldt hij dat de Duitsers er in slaagden door een aanval uit Westende en Slijpe de Grote Bamburg, een groot complex van boerderijen aan de kust, in te nemen. Dit was een slag voor de bondgenoten, aangezien die boerderijen een soort van vesting vormen. Zoals gewoonlijk, beschikten de Duitsers over een overstelpend aantal mitrailleurs.

Ook van het Engelse smaldeel werden te Nieuwpoort machinegeweren aan wal gezet en haastig naar voren gebracht om de Grote Bamburg te redden, maar ze kwamen te laat. De Duitsers waren al in de hoeve en hadden hun machinegeweren opgesteld. De Belgen waarschuwden luitenant-ter-zee Wise van de Severn met zijn 20 man, dat zij de hoeve niet moesten naderen, maar hij verstond hen niet en viel op 50 m van de hoeve.

28 oktober 1914

Parijs, 27 oktober. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

In de streek tussen de IJzer en Lens is de strijd nog steeds buitengewoon hevig. Op dit deel van het front hebben de troepen der bondgenoten nergens terrein verloren. In de streek tussen Ieper en Roeselare zijn zij vorderingen blijven maken.

Breda, 27 oktober. Reizigers, die vanavond uit Oostende gekomen zijn delen mee, dat de slag bij Diksmuide en Nieuwpoort nog in hevigheid toeneemt. Voortdurend hoort men daar zwaar kanongebulder. In Oostende zelf liggen talloze gewonden. De bewoners zijn bijna allen gevlucht. Men ziet in de straten slechts Duitse troepen, welke naar het front trekken en uit de slag terugkerende oververmoeide manschappen, welke te Oostende rust nemen. Op dit gedeelte van het front wordt bijna uitsluitend

door Duitse marinesoldaten gevochten. Op de zeedijk hebben de Duitsers zwaar geschut opgesteld, dat de Engelse schepen, die voor de haven kruisten, verdreven heeft. Toch doemt nu en dan een oorlogsschip aan de horizon op, dat dan onder schot genomen wordt.

Ook in de duinen hebben de Duitsers kanonnen opgesteld. Oostende heeft van het Engelse geschutvuur niet veel geleden. Alleen het Hotel Majestic op de hoek op de hoek der Louisestraat is zwaar beschadigd. Het koninklijk verblijf, dat op dezelfde hoogte ligt, is ongedeerd. De Duitse soldaten hebben het paleis niet betreden, er staan schildwachten voor. In Oostende, dat op 10 km afstand van Nieuwpoort en op 25 km van Diksmuide ligt, kan men het gewoel van de slag duidelijk horen. Gisteren zijn er 500 Engelse krijgsgevangenen binnengebracht, die na een paar uur oponthoud doorgevoerd zijn naar Gent. Ook liggen er veel gewonde soldaten der bondgenoten. De wegen naar Gent zijn overdrukt van vers aanrukkende troepen, maar vooral van lange treinen met gewonden.

Een Duitse hoofdofficier, die eergisteren ernstig gewond binnengebracht en later overleden was, is gisteren met militaire eer begraven.

Ook in de dorpen in de omtrek van Oostende zijn de bewoners grotendeels gevlucht. Voedsel is er weinig, daar alles opgeëist wordt ten behoeve van het Duitse leger. Nabij Oostende hebben de Duitse troepen een loods gebouwd voor luchtschepen. De loods is geheel van onontvlambaar linnen vervaardigd.

Volgens berichten aan het Belgische ministerie van oorlog worden de verliezen aan Belgische zijde in de gevechten aan de IJzer op

10.000 doden en gewonden geschat. Die van de Duitsers moeten veel groter zijn. Na aankomst van Franse en Engelse versterkingen is de stand van zaken voor de bondgenoten op dit gedeelte van het front veel gunstiger geworden.

Aan de Times wordt uit Noord-Frankrijk geseind dat eergisterochtend na hevige nachtelijke gevechten 2000 lijken van Duitsers in het IJzerkanaal dreven. Het water was rood van het bloed. De straten van Diksmuide waren met doden bezaaid.

Het nachtelijke gevecht was een ware hel geweest. Van het vallen van de avond tot het aanbreken van de dag was van man tegen man gevochten. Soms vielen de strijders samen in het kanaal en verdronken beiden.

De Duitsers hadden bevel gekregen, het kanaal tot elke prijs over te trekken. Een gevangen genomen officier erkende het, "al moet het duizenden soldaten kosten, we moeten er over" was gezegd. De correspondent schat de verliezen aan Duitse zijde alleen die nacht op 5000 man. Hij seint voorts dat zaterdag een Duitse brigade, die langs de kust marcheerde, tussen Nieuwpoort en Middelkerke door het vuur der Engelse oorlogsschepen vernietigd is.

Van Engelse zijde.

De Britse legatie te 's-Gravenhage heeft van het ministerie van Buitenlandse Zaken te Londen een communiqué ontvangen, waaraan wij het volgende ontlenu.

De slag, beschreven als de meest verwoede van de hele oorlog, duurt voort. De Duitsers, die de IJzer op één plaats waren overgetrokken, is een verdere opmars belet, en de bondgenoten hebben vorderingen gemaakt bij Armentières, Rijsel en Arras en

houden stand op de lijn Nieuwpoort-Diksmuide. Lord Kitchener meldt, dat de toestand zich bevredigend ontwikkelt. Er wordt hevig en voortdurend gevochten, en de bondgenoten winnen terrein en hebben veel krijgsgevangenen gemaakt. Een van onze divisies heeft twee kanonnen veroverd. Het moreel en de toestand van de bondgenoten wordt uitstekend genoemd. Het doel van de Duitsers schijnt van secundaire aard te zijn: Calais te veroveren, niet om strategische redenen, maar alleen om schrik in Engeland te verspreiden.

Geslagen op het oostelijke front, in Frankrijk bijna schaakmat gezet, zonder hoop Warschau of Parijs te bereiken, is het veroveren van Calais voor de Duitsers van weinig nut en een pover surrogaat voor de zegepraal van het Duitse leger die men zich had voorgesteld.

Parijs, 27 oktober. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Niets anders is te vermelden dan enige vorderingen van onze troepen in de streek bij Diksmuide.

Berlijn, 28 oktober. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier:

De gevechten bij Nieuwpoort en Diksmuide duren nog voort. De Belgen hebben daar aanmerkelijke versterkingen gekregen. Onze aanvallen worden voortgezet.

Zestien Engelse oorlogsschepen hebben deelgenomen aan het gevecht tegen onze rechtervleugel. Hun vuur had geen uitwerking. Bij leper is de toestand gisteren onveranderd gebleven.

Ten westen van Rijsel is onze aanval met succes voortgezet.

Londen, 27 oktober. Ashmead Bartlett, de correspondent van de Daily Telegraph, seinde heden uit België:

De linie der bondgenoten tussen Nieuwpoort en Diksmuide heeft gedurende de drie laatste dagen een hevige druk moeten weerstaan, doch niets in de toestand rechtvaardigt het pessimisme, dat in sommige kringen aan de dag is gelegd. De Duitsers hebben langs dit gedeelte van het front een overstelpende kracht ontwikkeld en zijn er toch tot op dit ogenblik niet in geslaagd de gekanaliseerde IJzer te forceren.

Na de mislukking van de aanval op Diksmuide zochten zij een andere weg over de rivier. Tegenover Pervijze konden zij enige infanterieafdelingen met een pontonbrug overzetten, doch deze troepen werden de volgende morgen door de Belgische artillerie teruggedreven en de brug werd vernield. De Duitsers hadden zware verliezen doordat vele manschappen verdronken, terwijl een aantal hunner zich overgaf.

Vrijdag en zaterdag werden deze pogingen om de IJzer over te komen hernieuwd, maar verder naar het noorden, dicht bij Nieuwpoort, tussen de gehuchten Ramskapelle en Mannekensvere. Nieuwpoort werd hevig gebombardeerd. De granaten vernielden een groot aantal huizen en doodden vele burgers. De Fransen, die, gedekt door het vuur van de oorlogsschepen, van de stad uit langs de kust voorwaarts drongen, maakten uitstekende vorderingen.

Ongelukkigerwijs begon de steeds toenemende druk op de Belgische troepen zich te doen gelden; dagen en nachten hadden deze moedige soldaten onder verschrikkelijk artillerievuur en herhaalde aanvallen van de vijandelijke infanterie in de loopgraven

gestaan. De Duitsers staken met een aanzienlijke macht de IJzer over.

Zondag en maandag stelde de vijand wanhopige pogingen in het werk om zijn succes voort te zetten, doch zonder een el verder te komen. Op verschillende ogenblikken gedurende deze kritieke dagen zag het er uit, alsof de bondgenoten terug moesten trekken en de IJzerlinie opgeven. De strijd langs het gehele front is zeer hevig geweest en de verliezen zijn zeer groot. Maandagmiddag echter namen de gebeurtenissen een veel gunstiger loop. De Duitsers waren niet in staat hun vorderingen voort te zetten en er wordt gezegd, dat zij weer over de IJzer zijn teruggedreven. Verwoede aanvallen, zondagavond op het centrum bij Pervijze ondernomen, mislukten eveneens.

Een Duits regiment slaagde er in door de Belgische troepen voor Diksmuide te komen en de stad binnen te dringen. Hier werden zij in gesloten formatie door de machinegeweren verrast en vernietigd.

Zeer grote aantallen gevangenen zijn in handen van de bondgenoten gevallen. Vele groepen van Duitsers hebben zich vrijwillig overgegeven.

Tot op dit ogenblik is de toestand onveranderd gebleven. Het Belgische leger is nog vol strijdlust. De Franse troepen houden zich bewonderenswaardig. Men is nog niet buiten gevaar, doch een algemeen gevoel van optimisme heeft heden langs het gehele front de overhand.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's-Gravenhage omtrent de krijgsverrichtingen, luidt heden als volgt:

De strijd wordt onder dezelfde omstandigheden als gisteren voortgezet en blijft zeer bijzonder hevig tussen de Noordzee (monding van de IJzer) en de streek van Lens. Trouwens overal elders kenmerkt het gevecht zich door een hevige beschieting. De troepen der bondgenoten zijn op geen enkel deel van hun front teruggeweken en zijn voortgegaan met vorderingen te maken tussen Ieper en Roeselare, waar tal van gevangenen gemaakt en negen mitrailleuses veroverd zijn. Het artilleriegevecht, dat op verschillende gedeelten van het algemene slagveld, en met name in de streek van Soissons en van Berry au Bac geleverd wordt, is in ons voordeel beslist en geëindigd met de vernietiging van verscheidene batterijen van de tegenstander.

De Duitsers hebben zaterdag de overgang over de gekanaliseerde IJzer geforceerd. Het is nu woensdag en er is nog geen bericht gekomen, dat zij van dat voordeel gebruik hebben kunnen maken.

29 oktober 1914

Parijs, 28 oktober. Het officiële bericht van hedenmiddag drie uur luidt:

Gisteren zijn de aanvallen der Duitsers in de streek tussen Nieuwpoort en Arras veel minder hevig geweest.

Wij hebben overal onze stellingen gehandhaafd en zijn ten noorden en ten oosten van Ieper vooruit gekomen. Ook hebben wij enige vorderingen gemaakt tussen Cambrin ten zuidwesten van La Bassée en Arras.

Meer en meer wordt bevestigd dat de verliezen der Duitsers aan doden, gewonden en gevangenen op het noordelijk deel van het oorlogsterrein aanzienlijk zijn geweest.

Diksmuide genomen?

De oorlogscorrespondent van de Tijd meldt uit Oostende: Sedert het midden van verleden week hebben de Duitsers niet opgehouden de loopgraven en versterkingen bij Diksmuide te bestoken, die hardnekkig door de verbondenen verdedigd werden. Van het plaatsje is tijdens de verwoede gevechten nog slechts een puinhoop overgebleven.

De ene bajonetaanval is de andere gevolgd en zonder op het verlies van manschappen te letten, hebben de Duitsers getracht de versterkingen te forceren tegen de Belgische en Franse infanterie en de machinegeweren, die door de Franse marinesoldaten bediend werden. De bloedige gevechten van man tegen man zijn onbeschrijflijk verbitterd en bloedig geweest.

Zojuist (dinsdagmiddag) zijn de ontzettend sterke Frans-Engelse verschansingen bij Diksmuide door de Duitsers genomen. Het kon alleen geschieden tegen de meest bloedig denkbare prijs. Daarna trokken ze het verwoeste plaatsje binnen. Ze maakten 200 krijgsgevangenen.

Zondagmiddag waren ze er in geslaagd de IJzer weer over te trekken, waarbij 100 krijgsgevangenen gemaakt werden.

Te Brugge is de Midden-Europese tijd ingevoerd.

Parijs, 28 oktober. Officieel bericht van elf uur 's avonds:

In België heeft een vijand in de streek bij Diksmuide twee nachtelijke aanvallen beproefd, welke zijn afgeslagen. De krachtsontwikkeling der Duitsers aan het front Nieuwpoort-

Diksmuide schijnt verminderd te zijn. Ten noorden van Ieper wordt ons offensief voortgezet.

Berlijn, 29 oktober. Het grote hoofdkwartier meldt hedenochtend:

Onze aanval ten zuiden van Nieuwpoort wint langzaam veld.

Bij Ieper blijft de slag onbeslist.

Ten westen van Rijsel maakten onze troepen goede vorderingen en zijn verscheidene versterkte stellingen van de vijand genomen.

Zestien Engelse officieren en meer dan driehonderd man zijn gevangen gemaakt; vier kanonnen zijn genomen. De tegenaanvallen der Engelsen en Fransen werden overal afgeslagen.

De Manchester Guardian van dinsdag had drie foto's van de Engelse monitors, die op de Belgische kust aan de gevechten hebben deelgenomen. De eerste stelde de monitor Severn voor, in een Franse haven gekiekt na zijn gevechten. De tweede: "één van de monitors" (liggende aan een kaai) "die juist nieuwe voorraad en munitie heeft geladen, op het punt de haven te verlaten en naar het gevecht terug te keren". De derde: "Engelse matrozen aan boord van een monitor schietend op een Taube-vliegtuig, dat de haven naderde". Op de achtergrond een tweede monitor.

Uit deze foto's zou men opmaken, dat de monitors niet ernstig van het Duitse geschutvuur hebben geleden.

De Times van woensdag heeft een ongedateerd telegram over observaties uit een kabelballon, gedaan boven Nieuwpoort en Diksmuide. Wij citeren: "De officier, die ik vergezelde, deed verkenningen met het oogmerk, de stellingen der Duitse batterijen te vinden. Van een hoogte van 70 m konden wij alle fasen van de

slag volgen, die aan de gang was aan de overkant van de IJzer, tussen Nieuwpoort en Diksmuide. Vooral konden wij de uitwerking van het vuur der Britse oorlogsschepen op de kusten waarnemen. Met mijn kijker kon ik Oostende zien en ook de ruïnes van verscheidene kustdorpen, waaronder Oostende, Middelkerke en Lombardsijde. Voor zover ik kon waarnemen stond er geen enkele muur meer overeind in de dorpen Westkerke en Slijpe. Al die vernieling was teweeggebracht door de grote uitwerking van het vuur der Engelse schepen, die er in het eind in slaagden, de Duitse troepen te verjagen.

Om 8 uur 's morgens was de strijd in volle gang, en daar de lucht helder was had ik een prachtig zicht op wat er voorviel. Om kwart voor negen had de verkennende officier de positie der Duitse kanonnen uitgezocht en dus daalden wij onmiddellijk”.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's-Gravenhage, heden verstrekt, luidt aldus:

In de loop van gisteren zijn de aanvallen der Duitsers in de hele streek tussen Arras en Nieuwpoort veel minder hevig geweest en, op een deel van het front, geëindigd met een beschieting uit de kanonnen. Onze stellingen zijn overal gehandhaafd gebleven en wij zijn blijven vooruitgaan noordelijk en oostelijk van Ieper.

Blijkens mededeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken te Londen aan het Engelse gezantschap te 's-Gravenhage heeft de Belgische regering gisteren aan de Belgische gezant te Londen het volgende geseind:

De toestand der troepen aan de IJzer is verbeterd. Het vuur van de vijandelijke artillerie is verflauwd, door de kanonnen van de vloot

onderdrukt. De krijgsverrichtingen der bondgenoten te Ieper zijn zeer bevredigend.

Het is uiterst moeilijk om zich uit de berichten van het oorlogsgeweld een voorstelling te vormen van de ontwikkeling van de slag in West-Vlaanderen. De particuliere berichten der bladen zijn zoals ge weet zeer optimistisch. Uit de sobere mededelingen van de Franse staat kan men weinig opmaken. Een succes voor de Duitsers, het overtrekken van de IJzer, is het laatste punt, dat uit die verslagen naar voren komt. Het moet gezegd, dat verscheidene Engelse bladen in hun hoofdartikels met de mogelijkheid van een voortschrijden der Duitsers op Calais rekening houden op een wijze, die op voorbereiding van het publiek lijkt. Het komt echter onwaarschijnlijk voor, dat zij veel meer zouden weten dan ieder ander en hun schrijven is daarom wel niet meer dan een uiting van voorzichtigheid. Voor het geval dat de Duitsers waarlijk slaagden in hun tocht naar de zeeëngte, kan het zeker geen kwaad, dat de pers die gebeurlijkheid van tevoren in alle kalmte overweegt. Temeer omdat men in Duitsland van die zet een paniek hier te lande schijnt te verwachten.

30 oktober 1914

Parijs, 29 oktober. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur: We hebben gisteren in de loop van de dag op verscheidene punten vorderingen gemaakt, met name rond Ieper en ten zuiden van Arras.

Over de gebeurtenissen op het front tussen Nieuwpoort en Diksmuide is niets nieuws te melden.

De oorlogscorrespondent van de Daily Chronicle aan de IJzer heeft dinsdagmiddag geseind dat aanzienlijke versterkingen op weg

moeten zijn naar het leger van de hertog van Wurtemberg, die het bevel voert over de troepen aan het Belgische front. De Duitsers schijnen dus voornemens te zijn in plaats van langs de kust op Duinkerken en Calais aan te rukken, met alle macht op te treden tegen het deel van het front tussen Diksmuide en Ieper.

Blijkbaar willen de Duitsers oprukken tussen de IJzer en de weg van Ieper over Hazebroek naar St. Omer en het eerst Boulogne aanvallen, een open onverdedigde stad.

De correspondent vernam nog dat de Duitsers op het front Diksmuide-Ieper 350.000 man kunnen inzetten.

Berlijn, 30 oktober. Ambtelijk wordt hedenochtend uit het grote hoofdkwartier gemeld: onze aanvallen ten zuiden van Nieuwpoort en ten oosten van Ieper zijn met succes voortgezet. Er zijn acht machinegeweren buitgemaakt en 200 Engelsen gevangen genomen.

Vlissingen, 30 oktober. Het kanongebulder, dat de laatste drie dagen niet vernomen werd, is thans weer duidelijk hoorbaar in zuidwestelijke richting. Het is hedennacht begonnen.

Oostburg, 30 oktober. Uit de richting van Oostende wordt sedert gisteren en gedurende de afgelopen nacht, ook tot op dit moment, onophoudelijk hevig geschoten. Tussendoor worden zware ontploffingen waargenomen; de gehele kust met inbegrip van het Hazegras nabij onze grens wordt met geschut en loopgraven versterkt.

Londen, 29 oktober. De admiraliteit deelt mee, dat het Engelse smaldeel de linkervleugel der bondgenoten blijft ondersteunen. Sedert 27 dezer zijn kanonnen van 30 cm op de Duitse stellingen en

batterijen gericht. Dat vuur is juist doeltreffend en hinderlijk gebleken. De vleugel wordt dus volkomen gehandhaafd. De vijand plantte zwaar geschut en antwoordde krachtig, maar vandaag is het schieten van de kust nagenoeg opgehouden. De meerderheid van het scheepsgeschutvuur is bewezen. Onze verliezen zijn gering. Op een torpedojager zijn een paar granaten gesprongen, waardoor een officier en acht man werden gedood en een officier en vijftien man werden gewond. Volgens bericht hebben duikboten van de vijand het smaldeel trachten aan te vallen. Dit wordt beschermd door torpedojagers.

Een Engels correspondent in het noordoosten van Frankrijk beschrijft de gevechten en het terrein op de grens van België en Frankrijk in de buurt van de IJzer. Het terrein daar is door talloze sloten en riviertjes doorsneden, die de bewegingen van aanvallende troepen bemoeilijken. Tussen deze watertjes hebben de Duitsers en de bondgenoten een verbazingwekkend netwerk van loopgraven aangelegd en op dat doorgroefde en uitgegraven terrein woedt de slag.

Er is geen stroompje, dat niet door schansen verdedigd wordt; en daaruit volgt, dat wanneer de infanterie een vijandelijke stelling kracht te bestormen, zij wateringen en sloten onder moorddadig vuur moet oversteken. De verliezen zijn dientengevolge schrikbarend.

De Duitsers hebben hun uiterste best gedaan, om volgens de grondige en wetenschappelijke methode, die hen kenmerkt, het vraagstuk op te lossen. Hun troepen zijn voorzien van wat de Engelse soldaten "tafelbladen" noemen; het zijn lichte, ruw in elkaar gezette, maar sterke houten vlonders, die over de smalle wateringen geworpen kunnen worden en als bruggetjes dienst

doen. Zij rennen onder het vuur vooruit, gebruiken die planken als schild en als de voorhoede de hindernis overbrugd heeft, volgt een stormloop, die gewoonlijk op een vreselijke slachting uitloopt. Zeer dikwijls maaien de machinegeweren hen met massa's neer op een afstand van niet meer dan 20 of 30 yards.

Ten westen van Diksmuide hebben de Duitsers enige dagen geleden geprobeerd om een brug over een watering te bestormen. De troepen tegenover hen waren met machinegeweren gewapend, maar de Duitsers waren zo sterk, dat ze maar voortstormden. Toen ze midden op de brug waren voerden andere troepen een charge uit. De Duitsers werden vreselijk in de pan gehakt en hun lijken dempten als het ware het water, zodat het land aan weerskanten overstroomd werd.

De Times verneemt uit Vlissingen dat de Duitsers druk doende zijn het vaarwater als de Belgische kust te mineren. Het mijnenveld strekt zich naar het noorden uit tot aan de plaats waar het lichtschip Wandelaar heeft gelegen. Het lichtschip Wielingen is door zijn bemanning verlaten en is in het bezit van de Duitsers.

Het is bekend, dat generaal Joffre weinig spraakzaam is. Men heeft hem dan ook de bijnaam van de zwijger gegeven en het spreekt vanzelf, dat er aan zijn uitlatingen te meer waarde gehecht wordt. Onlangs ontmoette Joffre een oude vriend, die hem begroette met de gewone vraag: "Wel, hoe staan de zaken?" De generaal knipoogde en antwoordde: "Stoor me nu maar niet, ik knabbel ze op." Een Engelse oorlogscorrespondent vertelt deze anekdote van de Franse opperbevelhebber en hij voegt daar het volgende aan toe:

Het knabbelen van een muis mag het hele werk te Diksmuide en leper niet juist omschrijven, maar het geeft uitstekend weer wat er gebeurt van Arras tot Roye en Noyon, van Reims oostelijk tot Verdun en meer zuidelijk tot Belfort. Overal zijn de manschappen van Joffre als overrijverige, onvermoeide muizen aan het knabbelen aan het lange Duitse front, hier een verschansing nemend, daar vele batterijen verwoestend. Elke dag eten zij zich verder in de verdediging in, een linie verzwakkend, die naar ieders mening reeds aangetast is.

Four-de-Paris, een klein plaatsje in de bossen en tussen de rivieren ten noordoosten van St. Menehould, is het toneel van een dezer kleine “knabbel” gevechten geweest. Four-de-Paris was kort geleden bezet door de Duitsers, die, toen ze druk voelden op een van de flanken, op Boureuilles terugvielen voor versterkingen, daar ze slechts over een kleiner aantal manschappen beschikten. Terstond was hun stelling door Franse troepen ingenomen, die er een kleine vesting van maakten. Het punt heeft namelijk strategische betekenis: het beheerst de grote weg naar Varennes. Nauwelijks waren er kuilen en sloten gegraven en met dunne planken en aarde overdekt, verschansingen opgeworpen en mijnen gelegd, of de Franse verkenners kwamen zeggen, dat de vijand langs de oever van de Meurisson, een kleine rivier ten westen van Boureuilles oprukte. Tot ieders grote verbazing rukten deze troepen, in plaats van zich te verspreiden en een omtrekkende beweging te beproeven, recht op het front van de kleine vesting in de bossen aan. “Gewapend met machinegeweren en voorzien van een massa schietvoorraad”, zo schrijft iemand, die erbij was, “wachtten wij de vijand af”. Pas op onze kuilen, dachten we! Met de vinger aan de trekker wachtten we op het bevel: vuren! Toen de vijand langs de van mijnen voorziene paden door het bos naderde. Het bevel werd gegeven. Onze geweren knalden en op hetzelfde

ogenblik had er een ontploffing plaats. Een verblindend licht schoot in het kreupelhout op; het rook naar kruit in de lucht, die vol geraas was van krakende en omvallende bomen. Onze mijn was gesprongen.

Door de rook heen konden wij zien hoe de colonne van de vijand tegen de grond geslagen was door een hagel van hout en stenen. Sommigen staken tot hun middel in de gaten in de grond en gilden, gewonden trachtten zichzelf weg te slepen. Maar deze vernietiging van de eerste linie bracht de opmars niet tot staan. Een nieuwe compagnie rukte op, over doden en stervenden heen.

“Machinegeweren, vuur!”

Het was de beurt van de “koffiemolen”. Even vlug als de Duitsers kwamen, werden ze gedood, stelselmatig omgebracht. En nog rukten ze op, totdat de doden manshoog lagen opgestapeld. Toen trokken ze halsoverkop terug. Het overige gedeelte van de dag werd besteed aan het opzoeken van doden, die, met petroleum overgoten, verbrand werden. Het waren er meer dan 1200.

Een knabbelgevecht!”

Van Franse zijde.

Van Engelse zijde.

Het Engelse gezantschap deelt het volgende telegram mee van het ministerie van Buitenlandse Zaken te Londen.

De secretaris der admiraliteit bericht over het aandeel van het Engelse smaldeel aan het gevecht aan de Belgische kust (voor zover niet elders in het blad vermeld), dat het bevel gevoerd wordt door admiraal Hood, en de verliezen aan mensenlevens gering waren:

een bom ontplofte op de torpedojager Falcon en doodde een officier en acht man en verwondde een officier en 15 man; op de Brilliant (een lichte kruiser) werd een man gedood en werden er enkelen gewond; op de Rinaldo (een korvet) 8 gewond.

31 oktober 1914

Parijs, 30 oktober. Officiële kennisgeving van vanmiddag 3 uur:

Op onze uiterste linkervleugel heeft het Belgische leger het dal van de benedenloop der IJzer onder water gezet, hetgeen de Duitsers, die de rivier waren overgetrokken, heeft genoodzaakt tot de terugtocht, tijdens welke zij hevig zijn beschoten door de Franse en Belgische artillerie.

De Duitsers hebben gisteren zeer hevige tegenaanvallen gedaan op Franse en Engelse troepen, die ten noordoosten en ten oosten van Ieper oprukten. Zij hebben echter onze opmars niet kunnen stuiten.

Vlissingen, 30 oktober. Vanavond sprak ik iemand, die vanochtend om 7 uur Blankenberge had verlaten; hij woont daar op de strandboulevard en zegde dat alle bewoners van de boulevard hun woningen hebben moeten verlaten. Volgens zijn mededeling zijn de Duitsers vannacht van Oostende op Zeebrugge teruggetrokken.

De ingezetenen van Blankenberge zijn zeer voorkomend door de Duitsers behandeld.

De strijd in België.

Woensdagochtend heeft de grote slag aan de IJzer, volgens Donohoe, de oorlogscorrespondent van de Daily Chronicle, zijn hoogtepunt bereikt. Dagen en nachten is er om gevochten, wie meester van het terrein zouden blijven. De bondgenoten zijn er

tenslotte in geslaagd, de laatste Duitsers met de bajonet uit hun verschansingen te verdrijven en ze zes mijl terug te werpen in de richting van Oostende. Alles wijst er op, dat de Duitsers er nu voorlopig genoeg van hebben, meldde Donohoe woensdagmiddag. Een deel van het leger is zelfs naar Oostende teruggekeerd. Deze plaats en Brugge zijn vol gewonden. Alle grote Belgische steden zijn thans Duitse hospitalen. De laatste dagen zijn er pogingen gedaan om de gewonden van Oostende en Brugge naar Brussel over te brengen, doch de beschikbare krachten zijn tegen de taak niet opgewassen.

Dinsdag zijn de Engelse ingezetenen tussen 16 en 60 jaar uit Brugge verwijderd. Tot voor enkele dagen moeten er, volgens een der uit Brugge vertrokken Engelsen, 500 gewonden in de stad zijn geweest.

De voornaamste verbindingslijn tussen Brugge en Gent wordt versterkt.

Parijs, 30 oktober. Officieel bericht van 11 uur 's avonds.

Aan de laatste berichten uit de streek Nieuwpoort-Diksmuide is niets toe te voegen.

Londen, 30 oktober. Officieel bericht van 11 uur 25 's avonds:

De strijd duurt bijna zonder ophouden langs de hele linie der bondgenoten, vooral in het noorden, met hevigheid voort. De Duitsers bieden hardnekkig tegenstand en ondernemen vele krachtige tegenaanvallen. Niettemin winnen de Engelsen onophoudelijk terrein. Een brigade deed een schitterende tegenaanval met de bajonet, die de Duitsers duur te staan is gekomen. Hun verliezen zijn belangrijk.

Bordeaux, 30 oktober. Bij het aandeel van de vloot in de laatste gevechten tussen Nieuwpoort en Diksmuide hebben vijf Franse oorlogsschepen met de Engelse schepen aan de beschieting van de Duitse rechtervleugel meegewerkt.

Londen, 31 oktober. Gisteren is uit Noord-Frankrijk aan de Daily Mail geseind, dat de Duitsers Rijsel ontruimd hebben.

Uit Oostburg meldt men ons:

Vluchtelingen brengen de tijding binnen, dat de wandelpier te Blankenberge door de Duitse troepen in brand is gestoken. De kustbewoners is bekend gemaakt te vertrekken. Velen vluchten dan ook weer hier over de grens. Kanongebulder wordt aanhoudend gehoord. Vluchtelingen brengen ook de tijding mee, dat de Duitse troepen terugtrekkende beweging maken.

Aan de Belgische kust.

“Een van onze marinevaartuigen, zo meldt een correspondent van de Daily Mail, had verleden week op zekere dag een klein ongelukje. Dat ongeluk, dat zelfs matrozen van de begeleidende schepen niet opmerkten, werd 's avonds te Berlijn bekend gemaakt. De bewegingen van de troepen hier zijn bijna tegelijkertijd in de Duitse linies bekend, en de Duitse tegenzet begint soms tegelijkertijd met onze beweging. Een groep seiners gaat er zo heimelijk mogelijk op uit. Binnen enkele minuten wordt zij met projectielen overstelpt. Al deze dingen wijzen op een grote volmaaktheid van de Duitse inlichtingendienst. Er worden nu maatregelen tegen genomen. Hier te X. mogen geen soldaten of matrozen, officieren nog minderen, na 8 uur 's avonds op straat komen.

Uit het rapport van de Engelse admiraliteit weten we reeds, dat er bij het geschut van de Engelse oorlogsschepen, die de Duitsers op de Belgische kust hebben beschoten, kanonnen van 30 cm waren. Engeland heeft niet minder dan 50 linesschepen en zes liniekruisers met dat geschut, gezwegen van de ruim 20 bodems, die zwaarder geschut voeren. Een bericht uit Dover zegt, dat er een linesschip met kanonnen van 30 cm aan de beschikking heeft deelgenomen. Veel wijzer zijn wij daardoor niet. De dreadnoughts hebben 10 stukken van dat kaliber, de dreadnought-kruisers acht, de andere linesschepen vier.

De torpedojager Falcon schijnt getroffen te zijn door het laatste schot, dat de Duitsers woensdagmiddag afvuurden. De granaat trof de brug, waarop de officier werd gedood.

Een officier, die op een der monitors was, schrijft dat er uit het ene kanon in het geheel 200 en uit het andere bijna 400 schoten zijn gelost. Van elk schot schokte het schip geweldig. Een Taube trachtte de monitor met bommen te raken, maar miste. Torpedo's werden door snel wenden vermeden. Op ruim 7000 m loste de monitor volgens de officier vijf schoten op een kerktoren, waarin Duitsers waren opgemerkt. Het eerste schoot er de spits af. Van de vier andere schoten was er slechts één niet raak en die ging er nog vlak langs. Hij gewaagt ook van doden of gewonden, die de monitor had, - niet veel, zegt hij.

Een oorlogscorrespondent van de Times in Noord-Frankrijk meldde donderdag, dat de Duitsers, naar hij van een hooggeplaatste officier in het Belgische leger vernam, de vorige week een beslissende overwinning aan de IJzer behaald zouden hebben, zo ze nog enkele uren hun verwoede aanval op de Belgische stelling hadden voortgezet.

De Belgen waren namelijk op het punt het op te geven en begonnen gebrek aan munitie te krijgen toen de Duitsers tot hun verwondering plotseling terug begonnen te trekken, zonder dat de Belgen na konden gaan waarom. (Zouden de Duitsers ook gebrek aan munitie hebben gehad?) De Duitsers namen toen een stelling in ver achter hun oorspronkelijke linie. Het zal waarschijnlijk nooit bekend worden waarom de Duitsers afgetrokken zijn. Zij waren zeker tweemaal talrijker dan de Belgische strijdkrachten en vooral hun artillerie was veel sterker. Hun verliezen waren weliswaar heel zwaar en niet in verhouding tot de verliezen der Belgen, maar dat is voor de Duitsers niets nieuws. Hoe het zij, een plotselinge terugtocht redde de Belgen.

Onder de gewonden die donderdag uit de gevechten aan de IJzer in een hospitaal in het noorden van Frankrijk werden binnengebracht was een jonge Duitser met een bloedeloos, verstandig gezicht. Hij was een en al zwachtels. Hij werd uit de trein getild en op een bed in een spoorwegloods gelegd. Een kleine groep verpleegsters verzamelde zich om hem heen, sommigen in tranen. Op een stuk met bloed bevlekt pakpapier las men de woorden: "Hij heeft het leven van zeven Franse soldaten gered". Dit hadden Franse hospitaalsoldaten haastig neergekrabbeld. De correspondent van de Times, die dit geval meldt, spreekt er zijn voldoening over uit, dat deze jonge Duitse soldaat, vertegenwoordiger van de echte Duitse ridderlijkheid en beschaving, thans onder de goede zorgen van een Engelse dokter geplaatst is, die al zijn best zal doen om ook hem er bovenop te brengen.

Van Franse zijde.

Het Franse gezelschap te 's-Gravenhage deelt heden het volgende mee omtrent de krijgsverrichtingen:

Op de uiterste linkervleugel hebben de inundaties, door het Belgische leger in het benedendal van de IJzer bewerkstelligd, de vijandelijke strijdkrachten gedwongen over deze rivier weer terug te gaan en terug te trekken. Ze werden hevig beschoten door de Belgische en Franse artillerie tijdens deze terugtrekkende beweging. De Duitsers hebben gisteren zeer hevige tegenaanvallen beproefd op de Franse en Engelse legerkorpsen, die vooruit rukten ten noorden en ten oosten van Ieper. Op het einde van de dag hadden onze troepen desniettemin hun voorwaartse beweging in de hun aangewezen richtingen voortgezet en verschillende steunpunten genomen. De Engelse troepen, die van verschillende zijden door sterkere strijdmachten dan de hunne waren aangevallen, zijn op schitterende wijze aanvallend opgetreden en hebben stellingen ingenomen, verder nog dan het aanvankelijk aan de vijand afgestane terrein. Op verschillende andere punten van hun gevechtlijn hebben zij evenzeer de Duitse aanvallen afgeslagen, hun zeer belangrijke verliezen toebrengend.

Uit België. Men meldt ons:

De Duitsers hebben Blankenberge een oorlogsschatting willen opleggen, doch zij vonden, naar onze correspondent te Brussel eerst heden in staat is te melden, de gemeentekassen leeg. Zij zijn daarop alle burgers gaan aflopen en de soldaten vroegen, al naar de uiterlijke welvaart der bewoners, de grootte van het huis, de hoeveelheid der goederen, geld. Allen hebben het een en ander betaald. Sedert de bezetting van Blankenberge heeft het vuur der grote Duitse kanonnen de bevolking verhinderd rustig te slapen. In de stad zelf is geen enkele gewelddaad volbracht en niets geschonden. Toen de Duitsers te Blankenberge waren aangekomen, verspreidde zich het nieuws naar alle delen van de kust, met dit gevolg dat honderden vissers met hun gezinnen in

barken stapten en naar de kust van Frankrijk vluchtten. Op deze wijze verlieten honderden barken de Belgische kust. Vele lieden maakten ook gebruik van automobielen en motorrijwielen, welken door de geallieerden tijdens hun terugtocht waren achtergelaten. Het aantal auto's en motorfietsen, dat de Duitsers in handen was gevallen is zo groot, dat zij, om de verschillende bewoners der kustdorpen vriendschap te bewijzen, enkelen van hen rijwielen ten geschenke aanboden.

1 november 1914

De Duitsers in Frankrijk en België.

Berlijn, 31 oktober. Het opperbevel deelde hedenochtend mede:

Ons leger in België veroverde gisteren Ramskapelle en Bikschote.

De aanval op Ieper vordert. Zandvoorde, het kasteel Hollebeke en Wambeke zijn stormenderhand genomen. Ook verder zuidelijk hebben wij terrein gewonnen.

Londen, 31 oktober. De dag van gisteren was gekenschetst door een poging van de Duitsers tot een algemene aanvallende beweging. Vooral tussen Nieuwpoort en Arras waren de aanvallen fel.

Vlissingen, 31 oktober. Men seint uit Breskens, dat hedenmiddag ongeveer 4 uur een vliegtuig niet ver van de Nederlands-Belgische grens voorbij vloog. De vliegtuig, welke bommen wierp, werd achtervolgd door een Taube. Beide vliegtuigen zetten koers in zuidwestelijke richting en waren spoedig niet meer te zien. Korte tijd later werden niet minder dan 5 vliegtuigen waargenomen.

Vlissingen, 31 oktober. Heden kwamen hier verscheidene personen van Belgische kustplaatsen aan, die verklaarden dat nog steeds aanzienlijke Duitse versterkingen in de richting van Zeebrugge vertrekken.

Vlissingen, 31 oktober. Vandaag zijn hier verscheidene Belgische soldaten aangekomen, enige tijd geleden uit ziekenhuizen in Antwerpen ontslagen. Zij wilden zich niet melden bij de Duitse bevelhebber; zij waren niet in uniform. In Antwerpen wordt het schieten duidelijk gehoord.

De oorlogscorrespondent van de Times in Noord-Frankrijk, die de herovering van Rijsel door de bondgenoten heeft gemeld, schrijft aan de gevechten die tot dat succes hebben geleid en de Duitsers op het centrum van het front in Vlaanderen tot wijken hebben genoodzaakt, ook hun terugtocht aan de IJzer toe.

Aan deze gevechten hebben de Engelse troepen een ruim aandeel gehad en ofschoon zij verre in de minderheid waren, de Duitsers verslagen. Het waren Beieren. De Keizer heeft dus zijn zin gehad, zegt de correspondent, maar de uitslag is anders geweest dan hij gedacht zal hebben.

De Daily Mail meldt een aanval van Franse vliegers op het Duitse hoofdkwartier, dat bij Diksmuide in een villa was gevestigd. Acht vliegtuigen, zes tweedekkers en twee eendekkers, gewapend met 240 bommen, trokken er op uit. Toen zij zes bommen op de villa hadden geworpen, raakte deze in brand. De generale staf zocht een goed heenkomen in het aangrenzende bos.

Uit België.

Een Hagenaar, de heer Ch. Boon, die ons indertijd de eerste opgave verstrekke van de in Antwerpen vernielde huizen, is donderdag van een nieuw reisje door België teruggekeerd en heeft ons het een en ander van zijn bevindingen medegedeeld.

Zaterdagochtend van Vlissingen vertrokken (waar het kanongebulder der Engelse vloot reeds duidelijk hoorbaar was) kwam hij in de namiddag te Sluis aan. Van hier werden per tram tal van teruggekeerde Belgische vluchtelingen gratis naar Brugge vervoerd. Onze zegsman echter gaf er de voorkeur aan, zijn fiets te bestijgen en langs het kanaal naar Damme te rijden. Daar was geen "Duits" meer te bespeuren; het enige, wat de bevolking eigenlijk van de Duitsers wist te vertellen, was dat zij een paar varkens hadden meegenomen. Doch toen hij daarna tegen het donker te Brugge aankwam zag hij uniformen in overvloed. Op de markt wemelde het van soldaten en alle hotels waren vol Duitsers, zodat er voor hem alleen maar een bed in een Esperantohotelletje overschoot. De bevolking ondervond niet de minste last, al moest zij natuurlijk zorg dragen, vóór negen uur 's avonds thuis te zijn en al werd haar bij proclamatie duidelijk gemaakt, dat aanvallen op militairen een onmiddellijke uittocht der bezetting en platschieting der stad ten gevolge zouden hebben.

De volgende ochtend trof onze zegsman op de Kommandantur een zeer welwillende hauptmann aan, die hem toestond tot uiterlijk 31 oktober met de fiets naar Oostende en van daar terug te gaan. Weldra zat hij dan ook op zijn fiets en reed hij in de richting van België's grootste badplaats. Schier geen enkele burger kwam hij op die tocht tegen; het verkeer van Oostende naar Brugge was om militaire redenen streng verboden.

In Oostende aangekomen wilde hij een kamer bespreken in het hem bekende Hôtel des Thermes, maar dit bleek volstrekt onmogelijk en hij mocht zich nog gelukkig prijzen, dat de naast het hotel wonende eigenaar hem herkende en een huiselijk maal aanbood. Boven het hotel zelf wapperde de Rode Kruisvlag; die zondagmiddag werden er voortdurend gewonden binnengedragen. Trouwens, op de ganse lange weg naar Nieuwpoort, die men vandaar kon overzien, zag men niets dan een lange rij boerenkarren, die, elk met een viertal gewonden, zich in de richting van Oostende voortbewogen, vanwaar een deel der gekwetsten per trein verder vervoerd werd. In de hall van het hotel stonden de brancards dicht opeen, terwijl alle kamers propvol matrassen lagen, die men overal vandaan had gehaald. Daarvoor waren zelfs verschillende huizen opengebroken.

Met een Belgische liefdezuster ging de heer Boon rond. In de eetzaal zag hij 26 gewonden liggen. Een daarvan, een soldaat, die twee dagen lang met een hoofdwonde op het slagveld had gelegen, vroeg met matte stem in goed Vlaams: "Mag ik alsjeblieft wat water hebben?". Maar verreweg de meeste gewonden waren van Duitse nationaliteit. De zuster vertelde onze zegsman, dat de laatste tijd een paar duizend gewonden per dag passeerden. En het kanongebulder uit de verte scheen een daverende bevestiging van haar droeve mededeling.

Kort daarop deed de heer Boon een poging om de Zeedijk te bereiken. Zonder resultaat echter. Zelfs geen Duitser waagde zich op die boulevard.. Zodra enkele lieden daar samenschoolden, lieten de Engelsen hun geschut spelen. De aanvankelijke pogingen der Duitsers om daar kanonnen op te stellen (wij spreken van zondagmiddag 25 oktober) waren dan ook volkomen mislukt. Zij waren beantwoord met een geweldige beschieting, waarvan verschillende hotels aan de boulevard nog de duidelijke sporen

droegen, doch de rest der stad bijkans niets geleden had. De Engelsen spaarden blijkbaar Oostende en Middelkerke zoveel mogelijk en richtten bij voorkeur hun vuur op de verbindingsweg tussen deze beide plaatsen en tussen Middelkerke en Westende. De Duitsers van hun kant begrepen dit zeer goed en hadden juist om deze reden alle Belgen verboden, Oostende of Middelkerke te verlaten. Lieten wij heb uittrekken - zo werd onze zegsman op de Kommandantur, waar hij een goed woordje voor een paar Belgen deed, door een officier verzekerd - dan zouden de Engelsen spoedig deze beide plaatsen onder vuur nemen en wij de dupe daarvan worden. In Oostende was de stemming der bevolking zeer gedrukt, de Duitse soldaten daarentegen lieten het hoofd niet hangen en riepen: "Siegen oder sterben." In de hotels wemelde het van officieren, die deels contant betaalden, deels bons uitreikten, welke ten name der gemeente Oostende stonden en van welke inwisselbaarheid de Oostendenaren geenszins overtuigd waren. Een proclamatie verkondigde, dat aan de militaire overheid was ter ore gekomen, dat bewoners van Oostende in verbinding stonden met de vijand, dat zulks echter ten strengste verboden was en de schuldigen volgens kriegsrecht bestraft zouden worden. Voorts was bepaald, dat alle Engelsen zich terstond hadden aan te melden, en dat de Engelse vrouwen en kinderen de villa's buiten Oostende moesten verlaten en zich in laatstgenoemde plaats verzamelen, ten einde onder militair geleide over de Hollandse grens te worden gebracht.

Een poging van onze zegsman om als tolk bij het Rode Kruis diensten te bewijzen mislukte, ofschoon een officier van gezondheid, die hij eerst aanklampie, voor dit denkbeeld wel oren had. In de Kommandantur wilde men hiervan niets weten, men beweerde, over genoeg tolken te beschikken, en keek de vreemdeling aan, als ware hij een spion in spe. Ook verzekerde men hem, dat hij bij zijn

pogingen om in zuidelijke richting te fietsen het zeker niet verder zou brengen dan tot de poort van Oostende, waar de militaire wacht hem ongetwijfeld zou aanhouden. Toch waagde hij het 's maandagsochtends erop, reed de stad uit zonder een post te zien en bevond zich weldra op de weg van Oostende naar Middelkerke, waar soms de kogels over zijn hoofd vlogen en waar de talloze wagens met gewonden, die van het gevechtsterrein nabij Nieuwpoort terugkwamen, het verkeer dreigden te stremmen.

Ook te Middelkerke was het verboden de zeedijk te betreden. In een zijstraat, die naar de boulevard voerde, stond een soldaat, maar hij hield zich op eerbiedige afstand van de straathoek, van waar onze zegsman in de gauwigheid een Engelse kruiser ontwaarde om dan onmiddellijk naar veiliger regionen teruggeroepen te worden. Een hupse luitenant verzekerde hem tevens, dat het onmogelijk was, in de richting van Nieuwpoort te fietsen. Zelfs de Duitsers begaven zich slechts node daarheen. Het vuur der Engelsen (die waarschijnlijk afgingen op Franse signalen) was moordend en met razende vaart stormden de Duitse automobielen de gevaarlijke weg over.

Intussen vond onze zegsman even buiten het dorp een verbindingsweg naar de dijk. Doch ook ditmaal kwam hij niet waar hij wezen wilde; een soldaat hield hem aan en raadde hem aan, zich tot zijn commandant te wenden; die had veel meer in de melk te brokken dan de luitenant van zoeven. Ofschoon de heer Boon enig wantrouwen koesterde en hem de blikken, die de Duitser van zijn eigen armzalige fiets op de spiksplinternieuwe Fongers wierp, volstrekt niet bevielen, liet hij zich bepraten en reed hij naar het aangegeven punt, gevolgd door de soldaat, wiens zoetsappigheid minderde naarmate men zijn commandant naderde.

De officier liet hem eerst geruime tijd geduld oefenen en voegde daarna onze landgenoot toe: "U staat op het punt, in de grootste moeilijkheden te geraken. Wij houden hier wel meer mensen vast. Ga onmiddellijk weg!" Een bevel, waaraan de heer Boon zich haastte te voldoen. Bovendien was de soldaat tot de ontdekking gekomen, dat zijn "Schein" hem slechts recht gaf, tot Oostende te fietsen! Het verwonderde hem nog, dat hij zijn rijwiel er niet bij inschoot.

Terug dus naar Oostende. Na daar in een restaurant gegeten te hebben, begaf de heer Boon zich naar het station, waar niemand zonder pas binnen mocht komen. Ook ditmaal dus kwam zijn Nederlandse pas hem uitnemend van pas. Een matroos geleidde hem naar de officier, die als stationschef fungeerde en hem mededeelde, dat hij voor vijf plus twee frank met zijn rijwiel naar Brussel mocht sporen, in een trein, die hoofdzakelijk voor het vervoer van gewonden bestemd was.

Op iets dergelijks had onze zegsman juist gehoopt; hij stapte dus met zijn fiets in een coupé, waar hij een Belgische familie aantrof, die met een zeer bijzondere pas Oostende had mogen verlaten. Na lang wachten vertrok men met een 10-kilometervaartje, om pas na 18 uur een plaatsje nabij Brussel te bereiken, waar de heer Boon de trein verliet om de hoofdstad binnen te fietsen.

Die spoorreis en dat oponthoud op het station te Oostende zal de heer Boon niet licht vergeten. Steeds weer zag men nieuwe gewonden aanstropelen of binnendragen. Daaronder waren ook twee roodbroeken, Franse soldaten dus, die op liefdevolle wijze vervoerd werden. Plotseling barstte een luitenant uit: "Laat die lui toch lopen; onze zieken lopen ook." Doch de barmhartige samaritanen bleven plots oostindisch doof, en een matroos voegde

de heer Boon vergoelijkend toe: “Niet al onze officieren zijn zo”, hetgeen deze gaarne beaamde.

In Brugge kwamen er nieuwe gewonden bij en was er nieuw oponthoud. ‘s Nachts reed men, in een totaal onverlichte trein, Gent binnen, waar Rode Kruiszusters gereed stonden om de gewonden te voeden en te laven en ook de “vluchtelingen” niet vergeten werden. Tot deze laatste (kleine) categorie behoorde ook de heer Boon, die overigens zelf meehielp bij het rondbrengen van de soep en van het met spek belegde, ongeboterde brood.

Van het westelijk front.

Men meldt ons uit Sluis:

De toestand op de uiterste rechtervleugel der Duitsers blijft in het algemeen onveranderd. De Duitsers blijven een geweldige kracht ontwikkelen en brengen grote offers aan mensenlevens om definitief over de IJzer te komen. Het gelukt hen nu en dan troepenafdelingen over het kanaal te krijgen, doch deze worden telkens weer teruggeslagen. Vooral leggen zij er zich nu op toe hun steunpunt aan de kust vooruit te schuiven op Nieuwpoort, maar ook hierin zijn zij na een strijd van vele dagen niet geslaagd. Te Oostende hoorde ik gisteren omstreeks drie uur hevig kanonvuur in zuidwestelijk richting, naar schatting 10 km van Oostende. Dit werd bevestigd door Duitse soldaten die van het gevechtsterrein kwamen en mededeelden dat aan de kust wordt gevochten tussen Middelkerke en Westende.

Het was onmogelijk tot zover door te dringen. De vrees voor spionage heeft de Duitsers het gevechtsterrein beneden de lijn Mariakerke-Deinze doen afsluiten. In de kustplaatsen is de toegang tot de zeedijk verboden, waarschijnlijk om te voorkomen dat seinen

gewisseld worden met de Engelse schepen waarvan ik er echter niet één zag toen het mij even gelukt was in Oostende tot de zeedijk door te dringen. De Duitsers hebben alle villa's aan de zee doen ontruimen, ook alweer uit vrees voor spionage. Ik was genoodzaakt te voet van Brugge naar Oostende terug te gaan.

Het verkeer met auto's en rijwielen is streng verboden. Ik nam dus de kortste weg langs het kanaal dat evenwijdig loopt met de spoorweg. Daardoor was ik in staat te zien dat lange treinen met gewonden voortdurend van Oostende naar Brugge gaan. Ik kon vrij belangrijke troepenbewegingen constateren. Op de heenweg zag ik bij Jabbeke ongeveer 2000 man in noordelijke richting gaan en op de terugweg zag ik te Plassendale een troepenafdeling die zich blijkbaar voorbereidde om front te maken naar het noorden.

Ik kreeg de indruk dat men hevige aanvallen verwachtte uit het noorden. Die indruk wordt versterkt door de omstandigheid dat de dorpen tussen de Nederlandse grens en Brugge waar voor enkele dagen nog geen Duitsers waren te zien, thans vrij sterk bezet zijn.

De Belgische oorlogscorrespondent van de Tijd seint uit Duinkerken: Het offensief der Duitse troepen aan de IJzer is gebroken en voorgoed overgenomen door de bondgenoten, die thans de toestand beheersen. De vijand was geheel verrast door de onderwaterzetting van de laag gelegen gebieden bij de Loovaart en de uiterwaarden van Veurne tussen het IJzerkanaal en Nieuwpoort-Duinkerken. Men liet de Duitsers nog iets verder zuidwestelijk trekken en de Belgische genieofficieren zetten toen het sluisstelsel open, dat het operatiegebied der Duitsers inundeerde, die haastig tot de aftocht gedwongen werden en tevergeefs met hun artillerie en een bajonetaanval hadden getracht de openzetting te beletten en later ongedaan te maken. Het was

een behendig en systematisch werk, waarbij vele Duitsers verdronken en werden gedood door schrapnells van de verdragende kanonnen, die hun geen ogenblik op hun terugtocht rust lieten. Aan de zijde der IJzer is thans geen enkele Duitser meer te bekennen.

De oorlogstoestand.

Met de bewering, dat de Duitsers geheel naar de andere kant van de IJzer teruggeworpen zouden zijn, is het ambtelijke bericht van het Duitse opperbevel in strijd, dat de Duitsers vrijdag Ramskapelle hebben veroverd. Ramskapelle is een stationnetje aan de spoorweg van Diksmuide naar Nieuwpoort en ligt 2 km ten zuiden van laatstgenoemde stad. De Duitsers staan daar dus aan de westelijke oever van de gekanaliseerde IJzer voor de poorten van Nieuwpoort, het belangrijke steunpunt aan de uiterste linkervleugel der bondgenoten, dat in de krijgsgeschiedenis reeds zo beroemd is door zijn dappere verdediging tegen de Fransen in 1489 en door de slag in de duinen die prins Maurits daar op 2 juli 1600 tegen de Spanjaarden, onder aartshertog Albert won. D

Dikschoten, dat ook in Duitse handen is, zal wel in de onmiddellijke nabijheid ervan liggen, tenzij men in plaats van deze naam Bikschote ten noorden van Ieper moet lezen.

Het laatste Franse communiqué zwijgt ditmaal van een vooruitgang der bondgenoten in de streek om Ieper. Daarentegen meldt het Duitse, dat de aanval op Ieper "vordert" en enige plaatsen die men in de buurt van Ieper zal hebben te zoeken, door de Duitsers bezet zijn. "Sandevoorde" in het Duitse communiqué zal wel Zandvoorde ten zuidoosten van Ieper zijn, een dorpje, dat van Ieper door bosachtig terrein gescheiden is.

2 november 1914

Berlijn, 1 november.

Het grote hoofdkwartier heeft vanochtend medegedeeld:

In België worden de krijgsverrichtingen bemoeilijkt door het onder water zetten van gebied aan het IJzerkanaal, dat men door verwoesting van de sluizen bij Nieuwpoort bewerkstelligd heeft. Bij Ieper zijn onze troepen verder doorgedrongen. Er zijn zeker zeshonderd gevangenen gemaakt en enige Engelse kanonnen buitgemaakt.

Parijs, 1 november. Het officiële communiqué luidt:

Er valt niets nieuws van het front Nieuwpoort-Diksmuide te melden. De Duitsers hebben hun hevige aanvallen in heel het noordelijke gebied voortgezet. Wij hebben vorderingen gemaakt ten noorden en oosten van Ieper. Op het overige gedeelte van het front hadden hevig kanonvuur en enige tegenaanvallen geen resultaat.

Alleen in de week van 14 tot 20 oktober zijn er 7683 Duitse krijgsgevangenen geïnterneerd, ongerekend het konvooi krijgsgevangenen, dat van het front naar de achterhoede op weg is.

Vlissingen, 1 november. Gisteren en vandaag is er op geheel Walcheren nog onophoudelijk zwaar kanongebulder uit de richting van de Belgische kust gehoord.

Parijs, 1 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Uit België zijn geen nieuwe berichten ontvangen.

Aardenburg, 1 november.

Alle militaire wagens van de Burchtplaats te Brugge vertrokken met 2 kanonnen door de Smedenpoort op weg naar Torhout of Oostende. Twee lange groengemaakte treinen met zingende Duitse militairen gingen naar Oostende of Blankenberge. Niemand mag door St.-Andries naar Oostende. Verder kan ik mededelen, dat er gevallen van zelfmoord en desertie onder de Duitsers voorkomen.

Hedenmiddag was er op de Grote Markt concert van zestien marinemuzikanten. Het werd bijgewoond door een 200-tal militairen.

De pier van Blankenberge is afgebrand. 's Middags vertrokken uhlanen en voetvolk in kleine afdelingen naar Oostende.

Zaterdag en zondag werd weer zwaar kanongebulder gehoord.

Londen, 2 november. Harold Ashton, de correspondent van de Daily News in Noord-Frankrijk, die weer seint dat Rijsel door de bondgenoten bezet is en verder verwacht, dat de Duitsers nu wel reeds met pak en zak uit Brugge, waar zij slechts op het teken daartoe wachtende waren, zullen zijn weggetrokken, zegt, dat de hoofdmacht van de vijand de bondgenoten het vlakke gebied ten noorden van Zinepezele (?) betwist, een gebied dat besproeid wordt door vijf riviertjes. Men voorziet echter, voegt hij daaraan toe, dat de Duitsers zich hier slechts tijdelijk staande zullen kunnen houden.

Zondag werd er weer hard gevochten. De Duitsers hadden zich verschanst in de bossen rondom Zonnebeke (oostelijk van Ieper), waar zij vele bomen hadden omgehouden en op elkaar gestapeld, terwijl zij hun machinegeweren gemaskeerd hadden met nu door de herfst vergeeld gebladerte.

Wij hebben, zo gaat hij verder, deze bossen weer en nog eens weer met geschut- en geweervuur aangevallen, geholpen door de listen van de guerillatactiek, waarmee de Indische troepen zo vertrouwd zijn.

Een gepantserde trein werd van leper uit langs de spoorweg naar Roeselare gezonden en reed om het uur langs de zoom van het bos, waar men de Duitsers veel verliezen toebracht. De vijand, die grote moed aan de dag legt, heeft met allerlei listen de trein pogen af te snijden en de spoorweg te vernielen, doch tot dusver slaagde hij daarin niet.

De vooruitgeschoven stellingen in het bos werden veroverd en heroverd, en in sommige van deze schermutselingen hebben de bondgenoten vele gevangenen gemaakt en een paar kanonnen buitgemaakt.

De Duitse cavalerie heeft niet veel kunnen uitrichten en vertoont tekenen van demoralisatie.

De strijd in deze bosachtige streek is hevig en verwoed. Hij duurt nu drie dagen achtereen en zal wellicht nog een week lang worden voortgezet. De Duitsers zijn als konijnen in hun holen. Als onze fretten hen uit één daarvan opjagen, vluchten zij dadelijk in een ander en zo wordt het spelletje voortgezet.

De vloot mengde haar stem gisterenmorgen opnieuw in het luidruchtige koor en bombardeerde de kust tussen Nieuwpoort en Oostende.

In de afgelopen nacht hebben de bondgenoten bij heldere maneschijn en koud weer opnieuw terrein gewonnen in korte,

vinnig schermutselingen, waarin de goerka's zich hebben onderscheiden.

Het resultaat van de krijgsverrichtingen gedurende de afgelopen week is meer dan bevredigend geweest. Wij zijn opnieuw in Rijsel en het verlaten, door granaten geteisterde Diksmuide is niet langer een schuiloord voor afdelingen van de vijand, doch de begraafplaats voor een groot aantal van zijn doden.

De oorlogstoestand.

In zijn bericht van gisterochtend erkent het Duitse grote hoofdkwartier, dat in België het krijgsbedrijf door het onder water zetten van het IJzergebied wordt bemoeilijkt. Het krijgsbedrijf der Duitsers wel te verstaan. (Wat ons reeds eerder van Franse zijde was medegedeeld.) Intussen maken wij na de bezetting van Bikschote ten noorden van Ieper, want deze plaats was in de vorige Duitse mededeling bedoeld, in die buurt vorderingen.

Het Franse bericht weet hier niets van, spreekt in tegendeel van vorderingen ten noorden en oosten van Ieper door de bondgenoten, een tegenspraak die misschien daaruit moet worden verklaard, dat het Franse communiqué een halve dag jonger dan het Duitse is.

Een correspondent van de Tijd te Brugge meldt het volgende over de stemming onder de Duitsers in België, dat gedeeltelijk klopt met hetgeen ook in ons blad reeds over deserties in hun gelederen is gemeld:

Wat ik in Oostende reeds heb menen op te merken, zag ik hier bevestigd. Er begint zich, en dat is begrijpelijk, een onrustige stemming onder de Duitse troepen voor te doen en een mopperend

geluid te horen tegen de officieren, die nutteloos mensenooffers brengen om de IJzer te forceren. Niet zozeer nog onder hen, die van het front terugkeren.

Wanneer de soldaten van de strijd zijn teruggekeerd en in de achterhoede wat pauzeren, komen hun zinnen tot kalmte en beseffen ze welke waanzinnige strijd ze hebben meegemaakt. Daartegen zijn reeds verscherpte bewakingsmaatregelen genomen en de soldaten is verboden, de nacht bij particulieren door de brengen, om zich in burgerkleden te steken en aldus uit te wijken.

Ook de zelfmoorden onder de officieren nemen aanmerkelijk toe en in het Hotel du Sablon alhier, hebben zich reeds drie officieren een kogel door het hoofd gejaagd, terwijl een majoor zich verdronken heeft. Wanneer de Duitsers dan ook blijven voortgaan, overwinningen te forceren door massaoffers en het roekeloos verspillen van kanonnenvlees, zal men spoedig nog wel erger horen dan deze deserties.”

3 november 1914

Berlijn, 2 november. Mededeling van hedenmorgen uit het grote hoofdkwartier:

Bij de aanvallende beweging tegen Ieper werd verder terrein gewonnen. Mesein is in ons bezit.

Tegenover onze linkervleugel is nu met zekerheid de aanwezigheid van Indiërs vastgesteld. Dezen strijden niet in eigen gesloten troepenverband, doch zijn over het gehele front der Engelsen verdeeld.

Parijs, 2 november. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur luidt:

Op onze linkervleugel zijn gisteren de Duitse aanvallen in België en Noord-Frankrijk met dezelfde hevigheid voortgezet.

Wij hebben vorderingen gemaakt tussen Diksmuide en de Leie.

Londen, 2 november. Reuter's bijzonder correspondent in noordoost Frankrijk zegt dat blijkens in het Belgische hoofdkwartier ontvangen berichten Rijsel weer in handen der bondgenoten is. Naar het schijnt mag echter niemand de stad betreden, zodat de positie nog twijfelachtig moet worden geacht.

Londen, 2 november. Reuter's bijzondere correspondent in noordoost Frankrijk seint:

De laatste dagen is de toestand op de lijn Nieuwpoort-Diksmuide niet noemenswaardig gewijzigd. Honderden Duitse krijgsgevangenen zijn naar Frankrijk overgebracht; het schijnt dat zij zich allen hebben overgegeven omdat zij van vermoeidheid niet meer konden vechten, daar hun uithoudingsvermogen ten einde was na de eindeloze dagenlange strijd in overstroomde loopgraven, waar het water hen tot het middel stond en zij zonder voedsel, zonder rust en zonder hoop moesten strijden.

Op één dag hebben er zich meer dan duizend overgegeven. Vermoedelijk wachten de Duitsers nieuwe versterkingen, daar zij met de troepen, waarover zij thans in België beschikken, niet kunnen verwachten de bondgenoten terug te slaan.

Onder de listen, waartoe de Duitsers hun toevlucht nemen om zich tegen bajonetaanvallen te beschermen, behoort ook het opstopen

van hun jassen met kledingstukken of wat zij kunnen vinden. De Belgische bajonet is een kort, stomp wapen, dat dan in de vulling blijft zitten en het lichaam niet raakt. Ik heb dit gehoord van een Belgisch artillerieofficier, die het had waargenomen bij een aantal Duitse krijgsgevangenen die zulke opgevolde jassen droegen.

Aardenburg, 2 november. Vluchtelingen verhalen dat in Brugge en omstreken alle telefoontoestellen door de Duitsers weggenomen zijn. De bevolking der badplaatsen ten noorden van Oostende heeft bevel gekregen deze te ontruimen. Zwaar kanongebulder hoort men hier de gehele dag.

Een correspondent van de Times meldt van de Frans-Belgische grens dat de bondgenoten een draadloos telegram van de Duitse keizer hadden opgevangen, hetwelk het bevel inhield om Ieper te nemen. Vandaar de verwoede, roekeloze aanvallen op de Engelse verschansingen ter hoogte van die plaats, bajonetaanvallen, waarbij voor elke gevallen Duitser tien anderen verschenen. Het Engelse front is niettemin ongebroken gebleven, al moest op enkele punten voor de overmacht worden geweken. Vooral de "London Scottish" hebben zich volgens deze correspondent onderscheiden.

Volgens een berichtgever van de Times in Noord-Frankrijk is er thans veel meer kans op dat de bondgenoten Oostende zullen bereiken dan dat de Duitsers te Calais komen. Indien de bondgenoten het winnen aan de IJzer, dan moet Oostende noodzakelijkerwijze vallen, want het is niet versterkt en slechts zwak bezet.

In een beschouwing over de toestand zegt de Times echter dat de verhalen, als zouden de bondgenoten Oostende naderen geen geloof verdienen of dat de Duitsers op de terugtocht zouden zijn.

De bondgenoten houden stand, brengen hevige verliezen aan de Duitsers toe en winnen van tijd tot tijd een paar mijlen veld; doch niets wijst er op dat de Duitsers aan het terugtrekken zouden zijn. Indien de Duitsers zware verliezen lijden, brengen zij die ook aan de bondgenoten toe.

In de Times vinden wij vermeld, dat de Hermes, de oude kruiser, die in het Kanaal door een torpedoschot van een Duitse duikboot is gezonken, als hulpschip voor het vervoer van watervliegtuigen dienst deed bij de Belgische kust.

In ons avondblad van zaterdag hebben wij een bericht opgenomen, volgens hetwelk vrijdag zich bij een dokter te Antwerpen drie Duitse officieren zouden hebben vervoegd met verzoek om burgerkleden om op deze wijze de Nederlandse grens over te komen. Volgens dat bericht zouden er die dag ook 900 Duitse soldaten op het appel hebben ontbroken.

Iemand, die gisteren te Antwerpen op de Kommandantur was, deelt ons mee, dat van deze aangelegenheden daar ter plaatse niets bekend was, en dat de juistheid ervan op de meest besliste wijze kan worden tegengesproken.

Men schrijft ons uit Oostburg:

Gisteren, zondag, was hier het donderen van de kanonschoten van het oorlogsterrein zo goed waar te nemen als nog geen dag te voren; alles daverde van de hevige schoten, die zo dicht op elkander vielen, dat het geluid ineen vloeyde. Met verrekijkers kon men de wolkjes der gesprongen granaatkartetsen waarnemen.

Van Franse zijde.

Het communiqué van het Franse gezantschap te 's Gravenhage omtrent de krijgsverrichtingen luidt heden als volgt:

Op het front Nieuwpoort-Diksmuide niets nieuws.

De Duitsers hebben gisteren hun hevige aanvallen op de hele streek oostelijk en zuidelijk van Ieper voortgezet. Al deze aanvallen werden afgeslagen en wij zijn lichtelijk vooruit gegaan ten noorden van Ieper en aanmerkelijk ten oosten van die stad. Bij het begin van de dag van gisteren hadden vijandelijke strijdkrachten, van de Leie komende, zich meester gemaakt van Hollebeke en Mesen. Deze twee dorpen zijn 's avonds hernomen na hevige tegenaanvallen der bondgenootschappelijke strijdkrachten.

Op het overige deel van het front kenmerkte de dag van gisteren zich door hevig geschutvuur en enige zonder resultaat gebleven tegenaanvallen van de vijand, dienende om het door ons, in de loop der laatste dagen veroverde terrein, terug te winnen.

In West-Vlaanderen wordt nog steeds hevig gevochten, het kanongebulder is hier duidelijk hoorbaar.

Algemeen is men in België van oordeel, dat de Duitsers niet verder kunnen doordringen en genoodzaakt zullen worden langzamerhand terug te trekken. In Brugge, waar ik gisteren vertoefde, is vooral onder de Duitsers de stemming zeer gedrukt.

Parijs, 2 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds.

In België hebben wij ten zuiden van Diksmuide en ten zuiden van Geluveld vorderingen gemaakt. Wij hebben ons overigens in al de stellingen gehandhaafd.

Havre, 2 november. Officieel Belgisch communiqué:

De Duitsers hebben de linkeroever van de IJzer over een groot gedeelte ontruimd. Het land wordt nog verder onder water gezet.

De Duitse gevangenen klagen over de moeilijkheden bij de strijd in de moerasachtige streek en geven toe, dat de hun door de artillerie, en in het bijzonder door het scheepsgeschut, toegebrachte verliezen zeer zwaar zijn.

Het 1^e, 3^e, 13^e, 15^e, 16^e en 17^e legerkorps, voor het merendeel uit reserve en landweer bestaande, en het 2^e Beierse korps benevens 2 divisies zijn samengetrokken langs de linie Geluveld-Hollebeke-Deulemont. Hun doel is Ieper te veroveren, dat in een proclamatie van 29 oktober van grote betekenis wordt geacht. De spoedig verwachte aankomst van de Keizer bevestigt, dat de voornaamste krachtontwikkeling van de vijand nu tussen Ieper en de Leie plaats heeft.

Zondag en maandag hebben de bondgenoten de aanvallen van de vijand gebroken.

Londen, 3 november. Een correspondent van de Liberté aan het noordelijke gevechtsfront meldt, opgetogen te zijn over de hardnekkigheid en de moed der Belgische troepen, die 10 dagen lang de opmars van de Duitsers hebben tegengehouden. Drie Belgische bataljons bleven zes dagen zonder in die tijd voorraden te ontvangen, omdat hun verschansingen door een strook van 450 meter, die door een moorddadig vuur bestreken werd, van de overige troepen werden gescheiden. Toen het, de zevende dag, mogelijk bleek hen te ontzetten, toonden zij zich volstrekt niet verbaasd over dat oponthoud. "De Belgen", zo verklaarde de correspondent van de Liberté "schrijven thans de schoonste heldenbladzijde in het geschiedboek van deze tijd."

Parijs, 2 november. Een troepje vliegers is zondag met bommen van grote vernielende kracht van hier vertrokken, om die op een belangrijk hoofdkwartier te werpen. Dit is ongetwijfeld het hoofdkwartier van de hertog van Wurtemberg te Tielt. De tocht schijnt met succes volbracht te zijn.

Londen, 3 november. Verleden week nam de koning der Belgen zijn intrek in een kleine villa. De Duitsers werden daarvan onmiddellijk op de hoogte gebracht door hun spionnendienst. Een vliegtuig wierp verleden woensdag twee bommen op de villa, die echter in de tuin vielen, zonder schade aan te richten.

De oorlogstoestand.

Op het westelijk oorlogsterrein is nog steeds geen beslissing gevallen. Het Duitse officiële bericht meldt kortweg, Mesen (een dorpje ten zuiden van Ieper) is in ons bezit, een daaraan voorafgaande Franse mededeling meldde, dat Mesen en Hollebeke eergisterochtend door Duitse strijdkrachten, die van de Leie kwamen, waren ingenomen, maar 's avonds door de bondgenoten werden hernomen. Voor het overige melden ons de officiële mededelingen niet veel nieuws. Dat er zwarte troepen in Frankrijk meevochten, dat in het bijzonder Goerka's in de buurt van Ieper en Nieuwpoort optreden, was ons reeds bekend.

In de laatste Franse mededeling staat vermeld, dat de bondgenoten ten zuiden van Diksmuide vorderingen hebben gemaakt. In welke richting is niet duidelijk. Naar het noorden? Dit zou verwonderlijk zijn, omdat ons nog nooit is gemeld, dat de bondgenoten Diksmuide hadden moeten ontruimen. Men zal dus moeten aannemen naar het oosten of noordoosten. Met Geluvelde is wellicht Geluwe bedoeld, tussen Ieper en Menen.

Men meldt ons uit Oostburg.

Het bombardement der oorlogsschepen op Oostende is zondag zeer krachtig geweest. In geheel westelijk Zeeuws-Vlaanderen dreunde de grond. Men vermoedt dat er op korte afstand geschoten werd. Dit vermoeden wordt versterkt doordat men de rookwolken ziet opstijgen. De weinige woningen te Blankenberge, De Haan en Heist, die nog niet ontruimd zijn, worden thans ook verlaten.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage verstrekke heden de volgende mededeling omtrent de krijgsverrichtingen, onder dattekening van 3 november:

De aanval der Duitsers is gisteren met kracht, maar zonder welslagen, voortgezet in Noord-Frankrijk en in België, meer in het bijzonder in de streek tussen Diksmuide en de Leie. Ten noorden van Diksmuide hebben verkenningen enerzijds, die zich uitstrekten over de landwegen in de onder water gezette streek tussen de spoorweg, Nieuwpoort, Diksmuide en het kanaal van de IJzer, kunnen vaststellen, door de aanwezigheid van talrijke lijken, dat de verliezen van de vijand in de loop der jongste gevechten tussen Diksmuide en de Leie aanzienlijk zijn geweest. Wij zijn enigszins vooruitgegaan op schier het gehele front, uitgezonderd het dorp Mesen, waarvan slechts een deel door de troepen der bondgenoten weer moest worden prijsgegeven.

De herovering van Diksmuide.

Een van de mooiste wapenfeiten van de vorige week, zo seint een correspondent van de Daily Mail, was de herovering van Diksmuide op de Duitsers door het 12^e Belgische regiment infanterie.

Na deze overwinning marcheerde het regiment Veurne met de muziek voorop binnen. De kolonel van het regiment bood het vaandel aan koning Albert aan, die het daarop zelf met de Leopoldsorde versierde.

Werner Kubuschok, zoon van een officier van gezondheid, uit Rosenberg in Boven-Silezië, is volgend een bericht in de Breslauer Zeitung in de ouderdom van 15 jaar en 5 maanden op de slagvelden in België dezer dagen tot officier bevorderd. De jonge luitenant had van het hoofdkadettenkorps deel uitgemaakt.

De slag om Ieper.

De correspondent van de Times in noordelijk Frankrijk beschrijft in een telegram van zondag de gevechten aan de IJzer en om Ieper.

De Duitsers hebben, zo zegt hij, grote troepenmassa's door de vlakte van West-Vlaanderen gezonden als stukken op een schaakbord. Elke zet van de vijand werd beantwoord door een tegenzet van de bondgenoten. De bondgenoten waren verre in de minderheid, maar onder meesterlijke leiding waren zij steeds op het juiste ogenblik op de juiste plaats.

Het Engelse leger hield het centrum van de stelling aan de Aisne bezet. Aan de Aisne was het ver van zijn basis. In het noorden heeft het nu echter zijn basis achter zich aan de kust. Dat was zonder twijfel de voornaamste reden voor de verandering van de stelling. De Engelsen kwamen juist bijtijds in het noorden, om de opmars van de vijand naar de kust te keren en moesten bij die aanval het spit afbijten. Zij werden door hun Franse en Belgische bondgenoten dapper gesteund. De bloedigste en meest verbitterde strijd van de oorlog woedt daar al een maand. En nog woedt hij met grote verbittering. De Duitsers hebben alle beschikbare troepen naar de

slaglinie gebracht: verse rekruten en andere reservisten, geharde soldaten van de Aisne en de oostelijke grens. Zij hebben hun kracht tegen de linies der bondgenoten verbruikt als golven tegen een rotsachtige kust.

“Nu trokken de Duitsers terug. Dagen lang is het getijde van de slag langzaam teruggegaan, in oostelijke en noordoostelijke richting, van de kustlijn af.” Engelse troepen hebben de vijand uit Langemark (ten noorden van Ieper) al enige dagen geleden verdreven.

De bondgenoten zijn ten noorden en oosten van Rijsel doorgedrongen. Van de door hem gemelde bezetting van Rijsel zegt de correspondent woordelijk: “Het laatste bericht, dat mij bereikt, bevestigt het telegram in de Times van zaterdag dat de bezetting van Rijsel door de bondgenoten meldde. Stellig is de stad door de Duitsers ontruimd. Ik heb goede redenen om aan te nemen, dat zij nu door de bondgenoten bezet is.”

De eerste poging om Calais over Ieper te bereiken is mislukt. De Duitsers hebben, naar men verneemt, zaterdag de poging hernieuwd en enig tijdelijk succes behaald. Bij het aanbreken van de dag vielen zij de linies ten zuiden van Ieper met een overweldigende overmacht aan. Zij namen een van de vooruitgeschoven schansen met de bajonet en brachten in het gat een batterij in stelling. Hun granaatkartetsen sprongen op 410 meter van Ieper. De bewoners maakten aanstalten om de stad te verlaten. “Of de Duitsers een ernstige deuk in de linie der bondgenoten ten zuiden van Ieper hebben gemaakt, is nog niet bekend.”

Ook de aanval op de Frans-Belgische linie tussen Nieuwpoort en Diksmuide werd hernieuwd. Daarop werden de sluizen geopend en

werd een groot gedeelte van het omliggende land onder water gezet. Men zegt, dat de Duitsers nu zware kanonnen uit Luik en Antwerpen aanvoeren.

De Engelsen hebben overigens met grote moed tegen een overmacht gestreden. Na de verovering van Laventie (ten westen van Rijsel) hielden 15 man in een afgelegen stelling zich vierentwintig uur lang tegen 700 Duitsers in een schans staande. Op hun rechterflank was een in puin gevallen boerderij met een tuin, waarin prikkeldraadversperring was aangebracht. Aan de andere kant van de tuin was een bos, achter hetwelk de hoofdmacht van de bondgenoten zich verschanst had. Voor het front van de schansen was een dubbele rij prikkeldraadversperring aangebracht, een op 45 meter en een tweede op 135 meter afstand.

De Duitsers begonnen hun aanval over de hele linie 's nachts. Raketten stegen boven de stellingen der verbondenen op, waardoor de oprukkende vijand af en toe de stellingen tegenover zich kon waarnemen. De Duitsers bereikten de buitenste linie van de draadversperringen. Toen vielen blikken bussen, die erop neer gezet waren, met een kletterend geluid neer. De verdedigers vuurden het ene salvo na het andere af. De vijand deinsde af, rukte weer op, en groef zich op enige honderden meters van de verdedigde schansen in. Zevenhonderd Duitsers vielen de eenzame schans links van de tuin van de boerderij aan. De gehele dag hielden de 15 verdedigers hen tegen en openden het vuur, telkens als zij op durfden rukken. Slechts een van die 15 werd door een kogel in de dij getroffen.

Een van de vijftien kroop onder het prikkeldraad door naar de tuin en bereikte de hoofdstelling achter het bos. Hij bracht 30

bandelieren vol met patronen terug. Het dappere troepje hield het uit tot 4 uur 's ochtends. Toen werd het ontzet.